

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCI.

ABONAMENTUL:

Pe an cor. 5; pe jumătate an cor. 250.
Pentru România 15 lei pe an.

INSERȚIUNILE:

să socotesc după tariful, cu prețurile
cele mai moderate.

Abonamentele și inserțiunile să plătesc totdeauna înainte.

Despre paza sănătății vitelor de casă.

Economia de vite este mijlocul cel mai puternic, izvorul principal de câștig, pe care trebuie să-l cultive mai mult economii nostri. Ca ori și ce, — așa și acest ram al economiei își are scăderile sale.

Cea mai mare primejdie în economia de vite sunt așa numitele *morburi lipicioase*, cari adeseori aduc la sapă de lemn nu numai pe singuratici, ci ținuturi întregi, — ba chiar și țări întregi suferă pagube urieșe din pricina acestora.

În cele-ce urmează ne vom sili a arăta cauzele cari produc marea mortalitate a vitelor de casă. Cauzele acestea sunt multe și diferite. Unele provin din mâncare și beutură, altele din împrejurările în cari trăesc vitele. Remediile prin cari am putea păzi vitele de casă contra morburilor lipicioasă le-am putea reasuma în următoarele:

1. Să îngrijim, ca vitele de prăsilă să fie alese din soiurile cele nobile și mai sănătoasă.
2. Vitele să aibă totdeauna aer curat, — condiție principală, fără care nici o vietate nu poate trăi.
3. Să îngrijim vitele contra influințelor păgubitoare a împrejurărilor locale în cari trăesc (locuri mlăștinoasă mociroase, călduri, răceli, prea mari etc.)
4. Apă curată și bună de beut.
5. Hrană nutritoare nestricată.
6. Pășune bună, scutită de burueni veninoasă.
7. Grajd corăspunzător.
8. Să nu le chinuim îngreunându-le cu poveri cari trec peste puterile lor.
9. Îngrijm de curățenia lor și a locului unde trăesc.

10. In toate privințele grijim, ca vitele să fie frumoasă sănătoasă și curate.

In cele următoare voim a da deslușiri mai detaliate cu privire la remediile aci înșirate.

Vitele de prăsilă.

Proverbul vechi zice, că ce sameni aceia răsare. Precum numai o sămânță bună și deplin dezvoltată poate aduce rod mulțămitor, tot asemenea numai o vită de soiu bun și îndeplin dezvoltată va putea produce prăsilă asemenea bună. In deosebi e lucru principal, ca atât vita de sexul masculin, cât și cea de sexul feminin să fie *sănătoasă*. O vacă morboasă cu greu va produce vițal sănătos ceea-ce și dacă s'ar întâmpla și atunci mai curând ori mai târziu va moșteni morbul părintesc.

Pentru-ca să prăsim vite bune nu e destul numai ca vitele de prăsilă să fie sănătoasă, ci ele trebuie să fie și fără scăderi (greșeli de frumseță), căci știut este, că aproape toate scăderile să moștenesc și la feții. — Știm din experiență, că o vacă cu cornul întors cu os mort, sau cu copita stricată față viței cu asemenea greșeli.

Lucru cel mai cuminte e dacă ținem de prăsilă vite de ale noastre, de casă, recunoscute de bune, dacă suntem nevoiți a ținea vite cumpărate, să nu cumpărăm dela ori și cine și ori și ce soiu. In privința aceasta e recomandabil a cumpăra vite dela economiile mai mari, recunoscute de bune. Ce e drept le vom plăti mai scump, dar' în schimb vom avea și vite mai bune și de soiu mai nobil și ne vor aduce mai mult câștig.

In ținuturile noastre vacile Schweicz sunt recunoscute de cele mai bune și mai folositoare. Țăranii nostri sau obicînit a numi Schweicz ori-ce corcitură roșie pistriță. Vitele curat Schweicz au însă unele însușiri principale cari nu trebuie să le trecem cu privirea, când voim să cumpărăm vite de prăsilă. Vaca Schweicz are capul și grumazii *complet roșii*, botul, coarnele, unghiile galbine, pe spate să începe între spete o brazdă albă, care trebuie să fie simetrică fără tic-țacuri și să treacă peste mijlocul soldurilor și să învârgeze picioarele din dărăt peste pulpe. Coda curat albă. Vaca lăptoasă are țetele mari, pe sub foale vine

groasă și coada trece peste nodee. Coarne scurte și groasă, grumazii scurți și cerbicoși, între șolduri cât mai desvolta-te, alb, cât mai puțini sunt semne bune. Toate acestea tre-buie a le avea în vedere când cumpărăm vite de prăsilă.

Pe cât de principal lucru este alegerea vitelor de pră-silă, tot asemenea e și nutrirea și îngrijirea vitelor fătătoare, fiindcă dacă acestea să bolnăvesc, nu numai ele să pot pri-mejdul ci și fătul lor, și în cazul acesta paguba e dublă. Vita de a făta ușor poate stărpi dacă o lovești sau o îm-pungi în stomch, dacă o prea îngreunezi cu povori, sau dacă o nutrești cu nutrețuri stricate cum ar fi napii, car-tofii, dovleții înghețați, sau dacă îi dai apă prea rece. De toate aceste trebuie ferite toate vitele dar' îndeosebi cele dea făta, fiind-că deoparte aceste sunt mai gingașe, iar de altă parte și paguba ne este mai mare.

Cu mare grige trebuie să fim la vitele de-a făta în-deosebi atunci, când să apropie timpul fătării. Căci d. e. să poate întâmpla că o vacă fată greu, atunci dacă noi nu ne pricepem alergăm la veterinar, care ne poate scăpa cu vieată și vaca și fătul ei.

Adeseori să întâmplă că vita fătată nu lapadă *locul* sau așa numita soarte. Pe unele locuri e lătită credința, că aceia să va putrezi de sine prin putrezire. E drept că va putrezi peste câteva zile, uneori peste 2—3 săptămâni dar' prin aceasta și vita ne e primejduită. În continuu va avea curgere de sînge, nu va mai prinde (lega), dar' nu numai atât; — prin eshaurierea materii aceleia putrede, în care să află o mulțime de insecte micuțe, văzute nu-mai cu microscopul, să vor molipsi și celelalte vite din grajd și numai ne vom pomeni că și celelalte vite fătătoare stărpesc. Și atunci învinuim una și alta, — dar' de aceea nu ne aducem aminte că prin depărtarea la vreme a locu-lui am fi putut curma răul.

Nu trebuie să uităm, că fătul frumos, sănătos și pe deplin desvoltat eșit din mama sa numai atunci să va face animal folositor dacă'l *creștem eorespunzător*. E lucru principal să nu jingășim vitele, să le învățăm a suporta toate greutățile împrejurărilor în cari au a trăi căci numai așa vor fi rezistente și sănătoasă, pe când vitele gingașe ușor să îmbolnăvesc.

(Va urma).

Napii sau sfeclele.

Economul pentru ca să-și poată susține vitele ce le folosește în economie, are trebuință de nutreț corespunzător pentru hrana acelor. Precum să știe nutrețurile cu cari să hrănesc vitele sunt diferite.

Napii sunt unul dintre cele mai hrănitoare nutrețuri pentru vite. Napii au o mulțime de varietăți cunoscute fiind sub diferite numiri. Această plantă fiind-că pe un loc de pământ relativ mic, produce nutreț mult — să recomandă cu căldură cultivarea ei tuturor economilor noștri. Varietățile *lungărețe*, (napi lungăreți) să potrivesc mai bine pentru pământuri ușoare, iar' varietățile *rotunde* (napi rotunzi), pentru pământuri mai legate. Napii pot fi sămănați după ori-care plante. Economii bătrâni știu însă din praxa lor că nu este bine a sămăna în unul și acelaș pământ de două ori sau trei ori de rândul tot napi, căci napii în modul acesta sămănați, ar absoarbe în măsură însămnată din *puterea* pământului lipsindu-l în mod simțitor de materiile hrănitoare și astfel în anii viitori, acel pământ ar deveni neproductifer. De obicei în urma napilor să samăna spi-coase Napii sămănați în tr'un pământ sărac, negunoit, nu vor da rodul așteptat. Ori cât gunoi s'ar da arăturii pentru sfecle, nu este prea mult. Cu cât va fi locul gunoit cu atât napii să vor face mai mari și mai frumoși. Dacă napii urmează după spicoase, îndată după secerarea acestora să cară gunoiu pe loc, cam 70 până la 90 cară pe un jugăr. Gunoiul ajuns odată pe loc trebuie tins și numai decât e necesar a să ara adânc cu plugul, arătura aceea va rămânea peste iarnă în brazde, negrăpată. Primăvara după-ce pământul s'a svântat bine, să ară din nou. În nici într'un caz să nu se are pământul până mai este încă ud sau moale. Când arătura (brezdele) au degerat peste iarnă, atunci arătura din primăvară să face foarte frumoasă. Napii să pot sădi și sămăna. Dacă cineva are loc mai puțin și nu tocmai productifer, acela va sădi napii. Mai practic însă este ca pe locuri mai mari să se samene napii în rânduri de așa ca să poți săpa și plivi printre rânduri. Indată ce să obsearvă că începe a să ivi buruiana, trebuie plivită și în cazul când napii încă nu au răsărit cu deabinele.

Sămănatul să poate face în două chipuri: în *curburi* și în *rânduri*. Mai recomandabil este sămănatul în rânduri care să face cu ajutorul mașinelor de sămănat, cu care să fac și alte sămănături. Avantagiul sămănatului cu mașine de sămănat este acela, că sămânța se distribuie peste tot locul în *mod egal*.

Săpatul este bine a să face cât mai de timpuriu și vom săpa de atâtea ori de câte ori cere trebuința. În special săpatul dintâiu trebuie făcut cu cât mai multă grijă și mai amănunțit, căci prin aceea vom ușura mult săpatul al doilea. La napi nu este lipsă a să da mușuroi ca la cucuruz.

Când napii s'au dezvoltat astfel, încât pământul este acoperit cu frunze, creșterea buruienilor înceată, atunci și săpatul. *Ruperea* foilor dela napi este o procedură tare stricăcioasă a multora. Toamna târziu, după culesul cucuruzului, să scot și napii. Napii scoși să curăță de frunze și să adună în grămezi, de unde să încarcă. Ei să păstrează în pivniți peste iarnă pentru a fi scutiți de frig. Înainte de a să așeza napii la locul de ernat este necesar a alege dintre napii cei buni pe cei vătămați sau stricați și ai *deltatura*. În cazul, că nu avem pivniți pentru ernatul napilor, atunci îi punem în gropi făcute pentru acest scop și îi acoperim cu paie, iar' când frigul să înasprește să acopere cu pământ peste paie. Cu cât frigul să înasprește mai tare, cu atât este de lipsă ca acoperământul să fie mai gros. În termia mediu, producțiunea este de 400—450 māj inetrică pe hectar. În caz norocos să poate recolta de pe un jugăr de pământ și șase sute de māji, au până în treizeci de cară. Un chilogram de sămânță conține cam până în 40 000 de grăunțe, din cari răsar până în 65%.

Adâncimea potrivită a sămânței este de 3 centimetri, iar' lărgimea rândurilor de 54 cm. Napii folosiți ca nutremânt pentru vite poate ținea cu succes locul ori-cărui alt nutreț. Sfeclele să mai taie și prin mășini în bucăți potrivite, amestecându-se cu pleavă sau paie tăiate. Este deci în intresul economilor a cultiva napi în măsură cât mai mare.

N. Hamzea.

Dela reuniunile noastre.

Extras din al XVIII-lea **Raport general** al Comitetului central al „**Reuniunii române de agricultură**“ din comitatul Sibiiului pentru anul 1905. Redactat de **Victor Tordășianu**, secretar.

Întruniri agricole.

În anul 1905 comitetul central a ținut o singură întrunire agricolă propriu zisă, anume la 2 Iulie n. în comuna *Dobârca*. Întrunirea a fost condusă de viceprezidentul nostru *I. Chirca*, asistat de membrii din comitet *P. Dragits* și *Romul Simu* și de secretarul *V. Tordășianu*. La întrunire, între alții, a participat învățătorul *Nicolae Iosif* din *Aciliu*, învățătorul *Vasilie Greavu* din *Gârbova*, protopresbiterul tractului *Mercurea Avram Păcurariu*, avocatul *Dr. George Măcelariu*, directorul de bancă *D. Vulcu*, măcelarul *G. Muntean* și alți fruntași din *Mercurea* și jur. Vorbiri s'au ținut aici prin viceprezidentul *I. Chirca*, despre cultura pomilor, prin membrul din comitet *R. Simu* despre stupărit, prin secretarul *Tordășianu* despre însemnătatea însoțirilor de credit sătești sistem *Raiffeisen*, iar învățătorul *Nicolae Iosif* din *Aciliu*, într'o conferență nu să poate mai instructivă și bazat pe cunoștințele teoretice și practice, câștigate la cursul de viierit din *Aiud*, a tractat despre cultura viilor peste tot și în special despre cultura viței americane. Discursurile au fost ascultate de numărul auditor cu încordată atențiune. Promisiunea dată de fruntașii din *Dobârca*, că în viitorul cel mai apropiat bază vor pune la o însoțire de credit sătească sistem *Raiffeisen*, că se vor îndeletnici cu cultura albinelor și cu lucrarea mai rațională a viilor, o privim drept rezultat practic întrunirii noastre. Cultivătorilor de albine din *Dobârca* li s'a cinstit o coșniță mobilă mai perfecționată.

Cultura animalelor de prăsilă.

Lucrările noastre privitoare la prăsirea vitelor să cuprind în următoarele:

A 15-a expoziție de vite de prăsilă, împreună cu distribuire de premii de bani, am ținut-o *Duminecă* la 22 Octomvrie n. 1905 în comuna *Veștem*. Ea a fost condusă de viceprezidentul *I. Chirca*, asistat de membrii comitetu-

lui R. Simu și Teodor Andreiu și de secretarul Vic. Tor-dășianu. Expoziția, cu conziderare la materialul expus, să poate număra între cele bine reușite. Premiile împărțite cu cor. 200, ni-s'au dăruit de comisia economică comitatensă, carea a avut de reprezentant la expoziție pe dl primpre-tor Victor *Schieb* din Cîsnădie.

Membrul Reuniunii *Iovan Stănuț* din Ilimbav, dăruit la 1902 cu o vițea rassă curată »*Pinzgau*«, obținând drept prima prăsilă dela vițea un tăurenciu, a fost îndatorat a ne pune la dispoziție proxima prăsilă. Neafiând între marginile budgetului nostru vițea potrivită de cumpărare și sortare între membri nostri din Gurariului, suma budgetară de sub titlul »*Pentru o vițea »Pinzgau« și eventual alte animale de prăsilă*« din acest an n'am folosit-o.

La 26 și 27 Martie n. 1905 comitatul nostru a ținut obicînuitul »*târg de vite de prăsilă periodic*« (al 17-lea), subvenționat de stat și de comitat. Cu bucurie putem con-stata, că un însemnat număr de economi de ai nostri par-ticipă cu vitele la acest târg de concurență, și mulți din ei obțin și premii însemnate. Programul târgului l-am adus de vreme la cunoștința obștei, dat fiind, că târgul ofere cele mai bune privilegii de provizionare cu vite de soiu ales.

Atât din privilegiul acestui târg, cât și la alte ocaziuni am pus în vedere, că în scopul cumpărării de vite bune de prăsilă acordăm proprietarilor mici *din subvenția de cor. 1,800, primită dela comitat*, împrumuturi cu 5%, replătibile în 2 ani, în rate semestrale. La acest favor oferit de noi, nerefectând nici în 1905 nimenea, subvenția a continuat a fructifica și astfel a ajuns cu finea anului 1905 la suma de cor. 1,932 58.

Comisia comitatensă pentru prăsilă cailor, în frunte cu Il. Sa domnul comite suprem, a desvoltat în 1905 o activitate laudabilă în scopul îmbunătățirii rasei de cai. Ea în nenumărate rânduri a dat povețe cu privire la mân-zitul iepelor; mai departe la 12 Septemvrie n. a. tr. a ți-nut o *premiare pentru cai de prăsilă*, distribuind 19 pre-mii în bani cu sume dela 20—70 cor. și diplome de lau-dă, și în fine a compus și publicat date statistice despre iepetele mînzite în 1904 și despre mînzii fățați în 1905.

Noi am atras atențiunea economilor nostri și asupra acestor afaceri de interes.

Ocazional am publicat dispozițiuni ministeriale relative la *râmători, galițe* și la alte soiuri de animale. (Va urma).

Intrebări și răspunsuri.

I N T R E B A R E :

1. In pământul prunduriu și plin cu peatră mărunță; rămas mălăiște (cucuruziște), ce ar fi priincios a să sămăna în primăvară? Notându-m, acel pământ e de tot uscat, scurs de apă.

Ce fel de iarbă îi place la acel loc, că de căud să știe, acel pământ tot sămănat a fost cu grâu, cucuruz, ovăs, altacăn; de fânaț nu-l știe nime să fie rămas nici când?

Teritorul acesta este comasat — loc de 13 cubule — observ: că face rugi mulți prin grâu și cucuruz, pentru aceea poate nu l'a lăsat de earbă, că-l umple smida (rugi). Altcum arde iearba în el că e prea cald.

Cer sfatul: cucuruzul sub brazdă nu ar fi mai recomandabil?

2. E bine a pune la cai și vite cornute sare cu grodie în iesle și nu strică caprelor sare dată în toată ziua, îndeosebi la cele de e fâta?

3. In grădina cu altoi între ei ce-i de recomandat a să sămăna?

4. E conzult a săpa în tot anul după altoire (împrejurul lor)?

5. La cai tărițele sunt bune, nu prodc »colică«?

6. Am un păr, înflorește de ți-e drag de el, însă nu mai leagă pere; de rămâne una ici-colea e pătată cu fol-turi negre; cum pot să-l ajut?

7. Vă rog: cum s'ar putea apăra altoii de furnici?

8. Ce unsoare (alifie) e mai practică în contra păduchilor la capre?

9. E plângere generală în părțile Vașcoului, că pre-

tutindene caprele în acest an lapădă fătul lor. Ce ar fi cauza și cum ne-am putea feri de daună?!

Intrebările sunt dela dl *Vasile Șala*, învățător în Vaskóh (com. Bihor).

R Ă S P U N S :

1. Atârnă dela calitate a pietrișului, căci este prundiși roșcat, care conservă umezeala zăpezii până în Iunie, în cazul acela poți sămăna orz foarte de timpuriu și printe el trifoi și iai două roade.

Este prundiși văros, ori cuarțos, în cazul acela, vrând să-l preschimbă în fână, trebuie să-l plantezi cu meri ori cu alt soi de arbori, de pildă cu acați, ca umbra acestora să-i conserve umezeala necesară. În astfel de pământ prosperează bine și vișinii.

Rugii, prin rigolare și plivire a tuturor rădăcinilor înainte de rodire trebuie stârpiți.

În pământ prundos e mai recomandabil sămănatul sub brazdă.

2. La vite cornute e bine să le pui grunzi de sare, la cai însă nu, pentru-că își tocesc dinții, ba ușor și-i pot și rupe.

3. Arârnă cât sunt de desvoltați: Dacă sunt tineri sameni cerealii, dacă sunt mai bătrâni sameni iarbă.

4. Atârnă dela calitate a pământului. În pământ trândă.

5. Cât de multe.

6. Indată ce dă căldura de April tragei o brazdă cu cuțitul dela coroană până la pământ, dar' numai prin coagea cea scortoasă. Petele negre sunt morburii, cari numai prin stropire timpurie cu soluțiune de peatră vânătă să pot mătrâși,

7. Să le stârpești de tot cu burete (șponghie) muiată în apă de zahăr, storsă puțin și pusă în calea lor. Dulceața le atrage în burete și când să umple, îl moi în apă ferbinte, care trebuie să fie la îndemână.

8. Unsoarea de porc presărată cu pulbere de insecte (zacherlin).

9. Cauza este gerul prea îndelungat și lipsa de apă adecuată. Scutite și adăpate la timp și cu apă de izvor sau de fântână atunci scoasă să pot feri de aceste plăgi ale naturii.

Răspunsurile le-a dat dl *Const. Baicu*, inv. dirigent la școala capitală din Orăștie.

Știri de tot felul.

† **Vincentiu Babeș.** Un mare luptător național al nostru, Vincentiu Babeș, a reposat Duminecă în 3 Febr. c. în Budapesta, în vârstă de 86 ani.

Babeș a fost om învățat, a ocupat deregătorii însemnate și jucat rol mare și hotărîtor în luptele și stăruințele noastre naționale, înainte de Memorand. Prin anii 60 a luptat în dietă ca deputat și a lucrat mult și pe terenul bisericesc. De mai mulți ani a trăit retras, slăbit de bătrânețe. Inmormântarea i-s'a făcut în 5 Februarie c. în cripta familiară din Albertfalva. *Library Cluj* (»F. Pop.«)

Concert în Cluj. Tinerimea univeesitară din Cluj invită la concertul de care-l aranjază sub patronajul dmiilor: Alexandru Mocsonyi, Iosif Șterca Șuluțiu, George Pop de Băsești, Dr. Teodor Mihali, Dr. Alexandru Vaida, Dr. Ștefan C. Pop, Dr. Iuliu Maniu și Dr. Aurel Vlad, cu concursul doamnei *Lucia Cosma* și al domnișoarelor *Valeria Papp*, *Virginia Gall* și *Getta Hodoșiu*, în favorul gimnazului din Brad, Duminecă în 3 Martie st. n. 1907 în »Redută«. Prețul de intrare de persoană 4 cor., de familie 20 cor. Inceputul la 8 ore seara. Suprasolvirile să primesc cu mulțămîtă și să vor publica. Adresa cassarului: Remus Furdui, Kolozsvár, Ferencz Iózsef-ut 50.

Școale populare române în Macedonia. Statul român are de gând ca în curând să înființeze zece școale populare românești în Macedonia.

M. S. Regina României Elisabeta, patronează o expoziție de horbote, cusături și alte lucruri naționale românești în Berlin Stieglitzstrasse 70. »Național Zeitung«

laudă foarte mult gustul și dibăcia Româncelor și crede că expoziția va avea ca urmare răspândirea acestor lucrări în Germania.

Producțiune teatrală arangiază inteligența română din Geoagiu și jur Duminecă în 10 Febr. n. 1907 în sala școlii române din Geoagiu. Inceputul la 7 ore seara. Venitul curat e destinat pentru școală și o parte pentru gimnaziul din Brad.

Nenorocire pe mare. Vaporul »Bitschin«, care merge din Hamburg la Havanna, s'a lovit în săptămâna trecută cu o barcă de pescari boulogneză. Barca s'a cufundat și dintre pescari 7 inși și-au pierdut viața. Vaporul și-a urmat drumul mai departe.

Cutremur de pământ. Cetim în »Drapelul«, că prin părțile dintre Oravița și Sasca ale comitatului Caraș-Severin, precum și pe la Sacolar, Potoc, Ciclova și Iladia s'a simțit cutremur de pământ însoțit de vuet subteran.

Foc mare în Filadelfia. Fabrica cea mai mare de locomotive din lumea întreagă, care forma singură un oraș întreg în *Filadelfia*, și în care erau ocupați optsprăzece mii lucrători, a ars zilele trecute. Paguba să urcă la zece milioane.

Nenorocire. Din Honghong să vestește că 52 de bărci chinezești s'au scufundat în mare, în urma unei furtuni mari. Și-au pierdut viața în valuri peste o sută de călători între cari n'a fost nici un european.

Cea mai mare fericire pe lume e sănătatea și mulți au jefit averi, ca să și-o câștige, dar' de cele mai multe ori înzădar. Deci inventatorul crucii duple electromagnetice R. B. nr. 86967, dl Albert Müller în Budapesta V., Vadász-utca 42/G, a pus la dispoziția lumii bolnave aparatul său, e știut că numai aceasta e în stare să ajute acolo, unde alte mijloace nu mai pot; ceea-ce documentează din nou și următoarea scrisoare de recunoștință: „Prea tsimate d-le Müller! De 30 ani am fost tot bolnăvicioasă, nu puteam nici dormi, nici nu vedeam bine, nu puteam mânca, m'am simțit totdeauna rău, dar' de când mi-am adus

aparatul d-tale, din 23 April a. t. și de când îl port, mă simt foarte bine, pot dormi, văd bine, am poftă de mâncare, cu un cuvânt sunt deplin sănătoasă și îți mulțămesc din inimă că mi-ai dat eară plăcere să trăiesc. Cu stimă Roza Schirl, văduvă de geometru, Kesmark“.

Natura face servicii uriașe omenimei, întru cât ne servește de toate mijloacele de lipsă în potriua atîtor morburi. Cel mai bun mijloc dat din partea apelor din mare este uleiul de pește, carele are scăderea de a avea un gust neplăcut. „*Emulziunea lui Scott*“ îl dă însă într'o formă atît de plăcută și ușor de mistuit de e ca și smântâna. Insușirile uleiului de pește le are Emulziunea lui Scott, într'o formă cu mult mai puternică. Nici într'o casă n'ar trebui să lipsească »Emulziunea lui Scott« care se află în toate farmaciile.

Act de recunoștință.

(Păpușile Reuniunii rom. agricole sibiene).

Bravele românce din Apoldul român, din prilejul primei noastre expoziții de copii, au costumat o păpușă, ce reprezintă o frumoasă nevestă în portul vechiu apolzenesc, pe care îl purtau nevestele de acolo timp de un an dela ziua cununiei. Imbrăcămintea s'a confecționat prin dnele Susana Orăștian n. Greavu, preoteasă, Maria Topârcian n. Dragomir, notărășită, Ana Preda n. Orăștian și Ana Fărcaș n. Popa, ambele soții de învățatori și Maria Beu n. Iuga.

Păpușa ni-s'a predat drept »Dar de Crăciun«.

Pentru acest dar generos și costisător exprimăm dneilor amintite cea mai sinceră mulțămită și recunoștință.

Cu această păpușă colecțiunea interesantă a păpușilor noastre a ajuns la 18. Ele reprezintă portul din Avrig, Borgo-Prund, Certegea, Gurarâului, Hunedoara, Lăslăul român, Marpod, Mercurea, Reșinari, Rucăr, Săsciori, Sebeșul săsesc, Săliște, Sibiiu, Sighișoara, Toplița-rom., Vaida-Recea și Apoldul român.

Speranță avem, că să vor afla și alți generoși cari vor îmbogăți colecția noastră de păpuși, merită să conserve

și răspândească portul original al țărâncelor noastre de pretutindenea.

Sibiiu, 29 Ianuarie 1907.

Comitetul »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu«.

Pantaleon Lucuța,
prezident.

Vic. Tordășianu,
secretar.

S F A T U R I.

Creasta degerată la găini o putem vindeca dacă o ungem cu următoarea amestecătură: puțină tinctură de safran, tot atât spirit de camfor și asemenea de mult terpentin, toate amestecate într'un păhar. Creasta sănătoasă unsă așa, nu va degera de loc.

Ouatul găinilor. O găină poate oua în decursul vieții sale 6—800 de ouă. Fiind rău nutrită, ouă pe an 80—110 ouă, o găină nutrită cum să cade 130—161 ouă, Nutrind o găină bine, putem trage dela ia în 4—5 ani acelaș folos ca și dela o găină nutrită rău în 6—7 ani, și câștigăm și în nutreț și în carne.

Păduchii de vite. De multeori putem vedea, că vitele cornute în timp de iarnă sunt atăcate de păduchi. De nu vom griji să le scăpăm de cu vreme de ei, să lătesc pe întregul corp, iar bieteile vite slăbesc, ba chiar și pier pe urma lor. Mai ales în timp de iarnă sunt ei periculoși.

Un mijloc foarte bun contra lor e *cenușa* uscată de lemn. Vita să treacă bine cu ea, iar după câteva zile să curăță bine cu țăsala și cu peria.

Dacă păduchii totuși să mai observă, ba chiar dacă ni-să pare vita curată, totuș mai repețim odată acest metod, pentru-ca să stărpim și pe aceia, cari mai târziu au ieșit din ou.

Sămânța de floarea soarelui s'a dovedit în Anglia de cel mai bun nutreț pentru găini. Ia nu numai că face de găinele ouă mai mult dar' penele lor capătă și un lustru frumos, ceea-ce încă le mărește prețul, când e vorba

de vânzarea lor. Soiul cel mai bun de floarea soarelui e cel mare prăsit în Rusia și China, unde sunt jugăre întregi acoperite cu această plantă, dar' și soiul ce crește pe la noi e bun.

Ce sămânță să alegem pentru sămănat? La alegerea sămânței trebuie să avem înaintea ochilor adevărul, că numai dela sămânța cea mai bună, mai grea și mai curată putem să așteptăm un seceriș bogat. De aceea sfătuim pe toți economii noștri, ca la sămănat numai sămânță de aceasta să aleagă.

Gunoirea pământului cu udul de vite iarna este foarte folositoare mai ales la pomii cu rădăcinile afunde. Plantelor cu rădăcinile orizontale însă nu le aduce nici un folos, de oare ce ele iarna nu pot prelucra aceste materii.

Tăierea crengilor groase la pomi trebuie să se facă cu multă băgare de seamă. Căci dacă le tăiem la un loc anumit, în urma greutateii lor să despică de pe la jumătate, ori chiar numai coaja, așa că după aceea abia să mai pot vindeca. De aceea să recomandă să tăiem creanga mai nainte în partea din jos. Dar' nici așa nu potrivim totdeauna cu tăietura ce vine de sus. Mai bine e să o tăiem mai nainte în partea de cătră capăt, cam la o depărtare de $\frac{1}{2}$ ori 1 metru dela locul unde ar trebui tăiată, și apoi abia acuma aici. Și aici însă e bine să se taie creanga mai întâiu din jos. Locul tăiat trebuie apoi uns cu ceară de pomi, sau cu culoare de ulei.

H A Z

S'a păcălit pe sine însuși.

Un Sas, ciobotar vestit și-a trimis învățacelul său la birt ca să-i aducă rachiul. Bani însă nu i a dat, ci-i zise: A aduce pe bani e ușor, dar' adu odată și fără bani.

Învățacelul eși până 'n uliță și de-acolo întră ear' în casă la stăpânul său, dându-i sticla goală, iar' acesta-l întrebă că unde-i rachiul? Învățacelul răspunse: A bea din sticla plină e ușor, dar' bea odată și din ea goală!

T. B.

B I B L I O G R A F I E.

A apărut:

»Pământul, Sătenii și Stăpânii în Moldova« de Radu Roșetti. Tomul I. Dela origini până la 1834. Un volum in-8-vo de 560 pagini. Conține întâiul istoric complet al legăturilor dintre pământ, săteni și stăpâni în Moldova, dela începuturi și până la punerea în aplicare a Regulamentului Organic, întemeiat pe un bogat material de acte în mare parte inedit. În Apendice să găsec textele în extenso a tuturor urbariilor cunoscute și a multor acte din epoca regulamentară, din cari unele inedite. De vânzare la librăria Socec în București (România). Prețul 10 lei.

»Floarea Darurilor«, publicația dlui N. Iorga, a apărut nr. 2 cu următorul cuprins: N. Iorga: Vechile Biblioteci românești (Bibliotecile din mănăstiri și bibliotecile boerești). I. Literaturi străine: Din Giosuè Carducci. Din Bierbaum: Extas. Vis rău. Din Thomas Moore. Din Goethe: Craiul din Thule. Din Ronsard, Clement Marot și Villon. Traduceri de d-na Elena Farago. Din Thomas Carlyle: Moartea lui Ludovic al XVI-lea. — II. Literatură veche: Din Gh. Baronzi: Crucea și Stoara. Odă la Creator. Din Niculae Istrati: Lumina și întunerecul. Vladislav Dunin: România lui Cuza-Vodă. Carlo Goldoni: Hangița. N. Iorga: Un Palat alui Brâncoveanu. Jean-Paul Richter: Cugetări. Talente necunoscute. I. La stema episcopiei, de Gh. Anton. II. Cătră Sf. Iosif, de N. Cancel. N. Iorga: Cugetări. Literatură populară: G. Coatu-Cerna: din Cântecul Dobrogenilor, (colindă). D. N. Ciotori: Slugă (poveste). Redacția și administrația: București, str. Buzești 42. Abonamentul anual 15 Lei. Un număr 60 bani.

Posta Administrației.

Dlui T. M., inv. în T. Răspunsul să va publica în alt număr.

Dlui N. H. în H. D. Pentru altoii ceruți să vă însinuați la »Reuniunea economică« din Orăștie în scris ca să vă șină în evidență la împărțirea lor. Tot odată să vă și faceți membru ajutător cu taxa de 2 cor. la an.

Redactor responsabil: **GEORGE SUCIU.**

„ARDELEANA“

instituit de credit și economii, societate pe acții
în Orăștie (Szászváros).

C O N V O C A R E.

Domnii acționari ai »ARDELENEI«, instituit de credit și econ. în Orăștie (Szászváros), să conchiamă prin ceasta la
a XXI-a adunare generală anuală ordinară,
ce să va ținea la *28 Februarie st. n. 1907*, la oarele 10 a. m., în localul institutului cu următorul

P r o g r a m :

1. Deschiderea adunării.
2. Numirea unui notar și a doi scrutinători.
3. Prezentarea:
 - a) raportului direcțiunii și bilanțului anual;
 - b) raportului comitetului de supraveghiere.
4. Deciderea asupra rapoartelor, stabilirea bilanțului, împărțirea profitului și votarea absoluturului.
5. Alegerea a trei membri în direcțiune pe durata de trei ani.
6. Alegerea unui membru în comitetul de supraveghiere pe durată de doi ani.
7. Propunerea direcțiunii cu primire la modificarea regulamentului de serviciu în cauza sistemizării postului de avocat-iurisconzult al institutului și decidera asupra acestei propuneri.
8. Eventuale propuneri întrate conform statutelor
9. Exmiterea a doi acționari pentru verificarea procesului verbal.

Domnii acționari cari doresc a lua parte la această adunare, fie în persoană, fie prin plenipotențiați sunt rugați a depune acțiunile și documentele de plenipotențiere la cassa institutului nostru, cel mai târziu până în 27 Februarie st. n. a. c. Acții și documente de plenipotență să pot depune și la următoarele institute de credit și economii: »*Albina*«, *Sibiu*, *Filiata „Albina“*, *Brașov*, »*Cassa de păstrare*« *Săliște* și »*Crișana*«, *Brad*, cel mai târziu până la 25 Febr. n. c.

Direcțiunea.

„HONDOLEANA“

însoțire de anticipație și credit în Hondol.

C O N V O C A R E.

P. T. membrii ai însoțirii de anticipație și credit »HONDOLEANA« din Hondol, să invite, conform §§-lor 19 și 20 ai statutelor însoțirii, la

a XI-a adunare generală ordinară,

care să va ținea în Hondol, la 18 Martie st. n. 1907 la 10 oare a. m., în localul propriu al însoțirii.

O b i e c t e l e:

1. Constatarea membrilor prezenți și a voturilor.
2. Deschiderea adunării.
3. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghiere pe anul 1906.
4. Decidere asupra bilanțului și a întrebuițării profitului curat.
5. Alegerea comitetului de supraveghiere. (§. 54).
6. Exmiterea alor 3 membri pentru verificarea procesului verbal al acestei adunări generale.

În lipsa membrilor receruți: de peste $\frac{1}{2}$ din părțile fundamentale, adunarea generală să va ținea, în înțelesul §-lui 21 din statute, la 27 Martie a. c. tot la 10 oare a. m. și tot în localul indicat.

Numărul membrilor înscriși cu 31 Decembrie 1906 au fost: 233 cu 687 părți fundamentale, în sumă de coroane 20.565.—.

NB. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere despre gestiunea anului 1906, cum și proiectul împărțirii profitului curat, să pune, și până la adunarea generală, la dispoziția membrilor însoțirii în oarele oficiale de birou.

Din ședința direcțiunii însoțirii »Hondoleana«, ținută în Hondol la 30 Ianuarie 1907.

Direcțiunea.

Activa. — Vagyon.

Contul Bilan

	K.
Cassa în numărar — Pénztári készlet	2526
Realități — Ingatlanok	4429
Cambii excomptate — Leszámitolt váltók	96507
Mobiliar — Felszerelés K. 539-41	
amortizare — törlesztés « 26-97	512
Diverse conturi debitoare și interese restante — Különféle tartozó számlák és hátralékos kam.	5440
	109415

Eșite. — Kiadás.

Contul Profit și Perder

	K.	fi.
1 Interese de depuneri — Betéti kamatok	2671	7
2 Int. de reescompt — Visszleszámitolási kamatok	1871	6
3 Salarii — Fizetések	2000	—
4 Marce de prezentă — Jelentési díjak	546	9
5 Contribuție erarială — Állami adó	855	9
6 Arunc comunal — Községi adó	28	5
7 10% dare după dep. — Betétek után 10% adó	267	1
8 Competință de timbru — Bélyeg illeték	76	6
9 Chirie — Házbér	181	6
10 Deteriorare din mobilier — Felszerelési törlesztés	26	9
11 Pretensiuni dubioase — Kétes követelések	81	—
12 Diverse spese — Különféle kiadások	690	2
Profit trans. din a. 1905 év. áthoz. nyer. K. 259-58		
Profit curat — Tiszta nyereség « 3004-11	3263	6
	12562	1

P. A. MIHUTZ m. p.,
director.PETRU GABOR m. p.,
controlor.

Hondol, I

MEMBRU

A. OPREA m. p. I. BUCUREȘTIAN m. p. I. LUCACEL m. p. GL. CRAINIC m. p.

Bilanțul prezent examinându-se din partea subscris. comitet de supraveghiere,

N. DUMA m. p., președinte.

I. PLETER m. p., membru.

Hondol, I

Mérleg számla.

Pasiva. — Teher.

	K.	fil.
Părți fundamentale — Törzsbetétek	20565	—
Depuneri și interese capitalizate — Betétek . . .	48137	53
Fondul de rezervă — Tartalékalap	3701	01
Fondul special de rezervă — Külön tartalék alap .	959	—
Reescompt — Visszleszámítás	31772	91
Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék . .	436	87
Interese tranzitoare — Átmeneti kamatok	475	78
Conturi creditoare — Különféle hitelezők	103	70
Profit trans. din a. 1905 évről áthoz. nyer. K. 259·58		
Profit curat — Iiszta nyeresemény . . . « 3004·11	3263	69
	109415	49

Nyereség és veszteség számla. Intrate. — Bevétel.

	K.	fil.
1 Interese — Kamatok	9999	03
2 Proviziuni — Jutalék	1703	26
3 Diverse — Különfélek	504	31
4 Taxe de înscriere — Beiratási díjak	96	—
5 Profit transpus din anul 1905 — 1905 évről áthozott nyeresemény	259	58
	12562	18

31 Decembrie 1906.

SABIN I. PISO m. p.,
cassar.

EUGEN GRECU m. p.,
secretar.

DIRECȚIUNII:

PISO m. p.

I. IANCU m. p.

P. ALBU m. p.

I. FURDOI m. p.

dat în ordine și consonanță cu cărțile principale și auxiliare purtate la însoțire.

2 Februarie 1907.

N. FĂRCAȘ m. p., membru. LAZAR NELEGA m. p., membru.

Sunt de vânzare:

50 jugăre pământ arător, comasat, aflător în hotarul comunei Balomir precum și o casă cu grădină aflătoare în centrul comunei. — Prețuri moderate. — Cumpărătorii să se adreseze de-adreptul la domnul **Aviron Balomiri**, preot în **Balomir** u. p. **Alkenyér**.

Nu's bani aruncați,

ci un capital sigur cu dobândă ceca-ce cheltuim pentru Emulziunea lui Scott, fiind-că o viață bună și plină de sănătate este totdeauna mai prețioasă decât o avere. Emulziunea lui Scott conține cel mai bun oleiu de ficat de știucă norvegian și singur acesta să folosește la pregătirea Emulziunii lui Scott. Este rezultatul experiențelor câștigate în decurs de 30 ani. Această medicină are o putere de vindecare ne mai pomenită și unde e de lipsă de vindecare sau este lipsăde a împrăstia ori-ce pericol de boală, ajungi urgent la rezultat sigur. Cu oleiul comun de știință nici-când nu să poate ajunge rezultatul sigur ca și cu Emulziunea lui Scott.

Semnul de garanță pentru veritabila Emulziune a lui Scott e pescarul cu o știucă pe spate. Cu provocare la această foaie și trimițind înainte **75 fil. în marce postale** să trimit franco sticle de probă dela: **Dr. BUDAI EMIL**, „Stadapotheke“ BUDAPEST, IV., VÁCZI-UTCZA 34 50.

Prețul sticlei originale **2 cor. 50 fil.**
(594) **Să capătă în toate farmaciile.** 15-28

TUSEA!

Cine nu vrea s'o ia în samă păcătuiește contra sănătății proprii!

Caramellele lui Kaiser

cu marca de scutire „3 brazi“, sunt încercate și recomandate de toți medicii ca mijloc contra tusei, răgușelei, catarhului, flegmei și a catarhului cronic de grumazi.

5120 atestate dovedesc împlinirea celor promise.

Pachetul de 20 și 40 bani să capătă la farmaciile:

JOSEF GRAFFIUS

(597)

și

12-24

CORNEL DEMETER,
ORĂȘTIE (Szászváros).

SĂ CAUȚĂ DAME, DOMNI, indivizi de ori-ce stare socială, cari doresc a să ocupa acasă la ei cu agentură de întreprinderi pe lângă un onorariu și plată fixă. Venitul anual ce rezultă dela aceasta ocupație laterală împreună cu cel mai mic obligământ este 1200 coroane, ce să poate ridica treptat până la ori-ce sumă. Alăturând o marcă postală de 10 fileri, să dau informațiuni — ori-și-cui — dela administrațiunea foaiei:
(6) „TÂRG DE IMOBILII“ din Orăștie (Szászváros). 2—